

LJUBLJANSKI ČASNIK.

№ 11.

Vtorik 7. Veljiga travna

1850.

„Ljubljanski časnik“ izhaja vsak teden dvakrat, in sicer vtorik in petek. Predplačje se za celo leto pri založniku Jožefu Blazniku 6 gold., za pol leta 3 gold., za četert leta 1 gold. 30 kraje. Za polletno pošiljanje na dom v Ljubljani se odraja še 15 kraje. Celoletno plačilo za pošiljanje po cesarski pošti znese 7 gold., za pol leta 3 gold. 30 kraje., za četert leta 1 gold. 45 kraje. — Vsaka cesarska pošta prejme naročilo in denar, in ako se na pismo zapiše, da so naročniki denarji (Pränumerationsgelder) v njem, ni treba nič poštne plačati.

Vradne naznanila.

Sploh se da vediti, da bo distriktna komisija za oprosteno zemljiš v Trebnim 10. in una v Kamniku 14. veljiga Travn t. l. v djavnost stopila, da je tedej 7 distriktnih komisij, namreč: Novomeška, Postojnska, Krajnska, Ljubljanska, Radoljska, Trebinska in Kamniška v djavnosti.

V Ljubljani 29. maliga Travn 1850.

Od predsedništva c. k. deželne komisije za oprosteno zemljiš na Krajnskem.

Gospod minister znotrajnih opravil je z razpisam od 17. mal. Travn t. l. blagovolil, Jožefa Derbiča, okrajniga poglavarja v Černomlju, in Janeza Gutmanna, okrajniga komisarja 1. reda v Radolci za vradna vodja pri distriktnih komisijah za oprosteno zemljiš, ki se v krajnski kronovini napravljajo, postaviti.

V Ljubljani 30. maliga Travn 1850.

Od predsedništva c. k. deželne komisije za oprosteno zemljiš na Krajnskem.

Ker je obrok, ki je bil v razglasu od 1. Prosenca t. l. vpravičenim te kronovine za objavljenje njihovih pravic do za pravično odškodovanje odpravljenih davšin (razun desetiga denarja in pravih desetinskih prejemšin) s 1. dnem veljiga Travn t. l. preteklo, veliko opravičenih pa še teh objavnenskih operativ čerka B doslej ni predložilo in ker je zavoljo podaljšanja obroka za to predloženo že več prošinj predloženih, v katerih so uzroki zamujenja obroka dobro razkazani, dovoli predsedništvo c. k. deželne komisije za oprosteno zemljiš še dalje obrok in sicer do 15. Rožnika t. l. za predloženo imenovanih objavljenj.

To podaljšanje obroka se s pristavkam razglasi, da ga imajo opravičeni tim natančnejši deržati, ker bi se sicer po visokim minister-skim razpisu od 8. Grudna 1849, št. 25296, vsaki mudeči vpravičeni z odločenjem kratkiga obroka posebej pozvati mogel in ker bi se, ako bi tudi ta posebni obrok tako preteklo, objavljenje na stroške opravičeniga po vradnim potu storiti moglo.

V Ljubljani 1. dan vel. Travn 1850.

C. k. ministerski komisar in predsednik deželne komisije za oprosteno zemljiš na Kranjskem:

Dr. Karl Uillepič.

C. k. inspektor:
Dr. žl. Lehmann.

3. veljiga Travn 1850 je bil izdan in razposlan V. del deželnega zakonika in vladnega lista za krajnsko kronovino, ki zapopade:

Št. 93. Razglas krajnskiga poglavarstva od 28. mal. Travn 1850. Postavljen je deželne komisije in okrajnih komisij za izpeljanje postav zastran dohodkniga davka od 29. Kozoperska 1849 za gospodarstveno leto 1850 in ustanovljenje dobe za začetje njene djav-

nosti, potem postavljen je obrok za predloženo napovedkov in naznanjenj.

Po telegrafskem sporočilu, ki je dans od gospod ministra notrajnih zadev gospodu poglavarju na Krajnskem došlo, bodo nar viksi Njih veličanstvo 8. vel. travna tega leta zjutraj ob šestih po železnici v Gradec se podali, 9. vel. travna tam ostali, 10. vel. travna v Ljubljano odrinili, 11. vel. travna tu ostali, 12. vel. travna pa pot v Terst nastopili.

Ljubljana 5. vel. travna 1850.

Politiške naznanila.

Avstrijsko cesarstvo.

Terst. Središna morska vradnja v Terstu je 1. maja svoje delo pričela.

Koroška. V zadnji seji komisije za odvezo zemljiš je bilo enoglasno sklenjeno, vse razglase, naznanila in razjasnenja, ki ljudstvo zadevajo tudi v slovenskem jeziku na svitlo dati. Tako ravnanje je pravično, s katerim je imenovana komisija očitno pokazala, da vstavo spoštuje, ktero smo od vlade zadobili.

* Celjovec. Minister notrajnih opravil je na koroškiga deželnega poglavarja povelje poslal, da naj se dva zaupna moža na Dunaj v posvetovanje za celjovsko srejsko postavo izvolita. Zvoljena sta bila mestni poglavar Jožef Truck, in predsednik srejskiga svetovavstva Dr. Andrej Koller.

Austrijska. Grof Stürmer, avstrijski poslanec v Carigradu, je v stan pokoja djan, za kar je večkrat cesarja prosil.

* 3. maja so bili pri cesarju poslanci Saksov iz Sedmograškiga. Govornik je sledeče govoril: „Vaše Veličanstvo!“

Vedni zvesti saški narod na Erdeljskem je nas sem poslal, da bi po nas ravno pred trenutkom popolne odločbe njegove prihodnje osode, nepremakljivo zvestobo in udanost Vašemu veličanstvu in naj višji cesarski rodovini vpricho prestola izrekel. Zagotovljenje zvestobe in udanosti Saksov se vidi v naj novejših dogodbah; so tudi poročstvo za prihodnost, beseda Vašiga veličanstva naj blagovoli narodu mesto odločiti, na katerem zamore svoje dobro mnenje naj bolj pokazati. — V imenu in po naročilu šaskiga naroda se serčno zahvalimo za cesarski manifest od 21. decembra 1848 in od 8. julija 1849. Pravični in od nepremisljive državne modrosti vstanovljen zapopadek teh cesarskih sklepov je narodu mogoče storil z upanjem prihodniga državljanskiga in narodniga obstoja potrebne predloge za organsko uverstenje v celotno državo storiti. Ti predlogi so bili visoki vradnje v Hermanstadtu podani, in bodo te dni na ministerstvo Vašiga veličanstva prišli.

Vaše veličanstvo! Saški narod tudi, ko se je spet mir vstanovil, bistvene žertve na oltar položil. Prostovoljno se odpove svobodni volitvi vradnikov, on premeni stare postave z avstrijskimi; ker je pripravljen stem edinost v državi vpeljati. Ničesar ne tirja, kar bi

bilo zoper državno vstavo; on le tirja, da se mu mogočnost narodniga obstoja podeli, ki mu je v najvišjem manifestu od 21. decembra 1848 in ravno tako tudi v državni vstavi zagotovljen. Saška kronovina, neposredno podvrženje pod naj višji vlado in lastni deželni zbor — že v manifestu izrečen — to je, kar je za njegov obstoj nepogojno potrebno. Naj blagovoli Vaše veličanstvo saško ljudstvo, ki je natanjko pomembo dveh pretečenih strašnih let zapopadlo, in se nepremakljivo prestola deržalo, ki tudi zdaj nič nevrjedniga z državo, s ktero stoji in pade, ne misli. Naj višji dovoljenje in poterjenje predlogov šaskiga naroda bi bila zmaga avstrijske misli in prva močna podstava za tako neizrečeno pretreseno Sedmograško!“

Njegovo veličanstvo je potem odgovorilo, da je zvestoba Saksov znana, in da se bo zgodilo kar je prav in kar se z edino državo veže.

* Srejske postave za Prago, Gradec, Line in Solnograd so bile že zadevajočim deželnim poglavarstvom še konec meseca aprila poslane, da se bodo po deželnih zakonikih in vradnih listih razglasile.

* V „Münchener Ztg.“ se iz Dunaja piše: Grof Zichy, ki je v Varšavi pogovor z ruskim pooblastencem imel zavolj odškodovanja, ktero ima avstrijska vlada ruski plačati, ker ji je v ogerski vojski pomagala, se je v imenu avstrijske vlade v Petrograd podal, in se ruskemu carju še enkrat za prijazno pomoč na Ogorskem zahvalil.

Avstrija ima ruski vladi 3,700,000 rubelnov odrajtati. Za 700,000 rubelnov bo Avstrija na rusko soli poslala. Od drugih treh milijonov se bo pa vsako leto en milijon plačal.

Horvaška. V „Reichszeitung“ se piše iz Zagreba:

Idea jugoslovanske edinosti v slovstvu, ktero je Dr. Gaj v letu 1835 zbudil, je bila kakor je znano vzrok narodniga gibanja na Horvaškem. „Ilirske Novine“, ta prvi politički časopis v narodnem jeziku, in lepoznavski pridjani list „Danica“ sta bila takrat edina časopisa zbujejniga jugoslovanskiga naroda. Idea, vse Jugoslovane v slovstveni zadevi združiti, je bila povsod z veseljem sprejeta, in kmalo je vstala mlada ilirska literatura na tej podlagi. Stari dubrovniški pisavci, katerih jezik naj večji del ljudstva govori, so se jeli ponatisovati; zbirke cenjenih narodnih pesem so se izdajale; domoljubni pesniki so svoje izdelke med občinstvo dali; obcnokoristne bukve, slovnce ilirskiga jezika so se razširjale, z eno besedo — pokazalo se je tako živo gibanje, taka marljivost v slovstvu kakor nikdar popred.

O tem času so tudi razpertije z Madjari vstale, ki so v močnem prizadevanju Horvatov izobraženju narodniga jezika overe spoznali, ki bi se pokazale, ako bi se madjarski jezik, kar se je že sklenilo, na Horvaškem v javne opravila vpeljal. Vedno zabavljanje, kteriga so mogli Horvati poslušati v vsih budapeštanskih časopisih brez razločka, je vodje horvaškiga slovstva primorala ne samo v slovstve-

nih mejah ostati, ampak se tudi na polje politike podati, posebno, ker se je vidilo, da bo ultramadžarska stranka na Ogerskem, ki se je zoper Ilirščino vzdignila, da bi, kakor je govorila, „horvaški jezik“ rešila, kmalo vstala in horvaško narodnost in njih političko garantio v tistem času, municipalne pravice, zagrabila in skušala podkopati. — Izid je to popolnoma poterdil. Že na državnem zboru 1840 se je od ilirskih namenov govorilo, ki so se zdaj za ruske, zdaj za avstrijske in potem za take spoznali, po katerih bi se jugoslovanska država ustanovila, ktere meje bi bili meje jugoslovanskiga jezika. Po državnem zboru se je pričel pravi boj zoper jugoslovansko narodnost v madjarskih časopisih, ktere so tudi nekteri nemški listi na Ogerskem podpirali. Zoper te napade so se Horvati branili. „Ilirske novine“, ki so popred večidel sostavke slovstveniga zapopadka in kratke naznanila iz tujih dežel prinašale, so bile zdaj tudi sostavkam odperte, katerih namen je bil, narodne in političke pravice z Ogersko zvezanih kraljestev in njih municipalno samostojnost, posebno avtomatijo horvaškiga deželcniga zbora in notrajne zadeve dokazovati, Horvate za povzdigo narodniga slovstva in obderžanje samostojnosti zoper ultramadžarsko gospodstvo navdahniti, in narod zbuditi, da bi se bil zoperstavil madjarskemu početju. V okrožjih, v katerih je narodna stranka veči moč imela, so se za ohranjenje narodnosti sklepi delali in kralju se je početje Madjarov naznanovalo. V vsih večjih krajih Horvaškiga in Slavonskiga so vstale bravne družtva, v Zagrebu je bilo mnogo naprav v življenje poklicanih, katerih namen je bil ljubezen k narodnosti buditi.

Med tem so se pa tudi spoznavci Madjarizma na Horvaškem združili v stranko, ktere namen je bil skerbeti, da se ogerski nameni vresničijo. Na čelu te stranke je stal turopoljski župan, ki je množico siroviga plemstva kmetov v Turopolju in drugih okrožjih sebi pridobil, in z njih močjo si je prizadeval v teh krajih zmagati, kar se je po mnogih skušnjah tudi zgodilo v letu 1845. Narodna stranka se je tedaj v varazdinsko in križko okrožje nazaj pomaknila, v katerih je večino vedno na svoji strani imela in parlamentarski boj zoper Madjarone v zborih srečno bila.

Slavonske županije niso mnogo sočutja za narodno reč kazale, ker so bili tamošnji premožniši posestniki večidel na Ogerskem zrejani, in so bili torej že od mladih nog Madjarizmu udani. Pri vsem tem pa se ni nobeno slavonsko okrožje naravnost za madjarsko reč izreklo, in zagrebško je bilo edino, ki je sočutje za ogersko narodnost nedvomljivo naznanilo, in pridno za doveršenje ogerskih namenov delalo. — V triletni dobi madjaronskiga gospodstva v zagrebškem okrožju so se na Horvaškem naj važniši gibanja pred mescam marcam zgodile; začela se je s tako imenovano kervavo restavratio mesca julija 1845, ko je vojašnja na narodno stranko ustrelila, ko je več mertvih in ranjenih na mestu obležalo in se je končala z revolucijo v marcu 1848 z izgnanjem Jozipovića in madjarske komitatne gosposke. O času madjarskiga gospodstva se je ilirska stranka z konservativno stranko na Ogerskem zvezala, in posledna je obljubila proti tem, da se je prva njeniga programa poprijela, horvaško narodnost braniti; o tistem času se je zagrebško okrožje za Košuta in oporo naravnost izreklo, tako, da so stanovi večkrat od dvorniga tajnika hudo svarjeni bili. Takrat, ko je Jozipović z svojimi zastopniki v zagrebškem okrožju neomejeno oblast imel, se je tudi horvaški deželni zbor zbral, v katerem so se poslanci za ogerski državni zbor 1847/8 volili; naj važniši sklep tega zbora je ta, da bi se bil imel na

Horvaškem in Slavonskem narodni jezik v vrade vpeljati na mesto latinskiga.

* V Zagreb je prišlo od Jelačića bana dovoljenje bukvoprodajo in tiskarnico v Zagrebu napraviti.

* Ban Jelačić se bo, kakor se sliši, prihodni teden v svojo domovino podal. Tudi bo deželno vstavo jugoslovanskih dežel sabo nesel in pri svojem prihodu razglasil.

Serbska. Iz Zemuna se v „Südsl. Ztg.“ piše od 25. aprila: Naša vlada je povernila danes Serbam 14,000 patronov za topove in 60,000 za puške, ktere so v zadnji vojski c. k. vojakom posodili. Te dni sta tukaj skoz potvala dva bosniška Turka, pri katerih so 5 pisem na nektare Madjare najdlji z podučnjem, kako bi se nova vstaja napravila. Roparski glavar Sandor Rozsa se klati z 700 tovaršev okrog Szegedina, torej se ve, zakaj de je torontalsko okrožje zaperto. Tudi se bo kakor pravijo poleg Donave in Tise straža postavila.

Česka. Pod poveljstvom nadvojvoda Albrehta na Českem stoječa armada se vedno množi, da bo za vsako dogodbo pripravljena. Razni oddelki so tako postavljeni, da se zamore cela armada hitro zbrati.

Iz Krakove se 28. aprila piše, da je bil major Wurm za vodja izvoljen pri zidanju terdnjave v Krakavi, in 300,000 gld. že sabo prinesel za letašnje stroške. Krakava je v vojaških zadevah zelo važna terdnjava.

Ogerska. Potniki pripovedujejo, da se v bakonskem gojzdu na Ogerskem roparji derže, ki imajo clo lastne topove, živež si sami pripravljajo, in večkrat jih čujejo streljati. To bi bilo zares hudo, ako bi bilo res, vendar pa temu ni tako. Res je sicer, da je tam nekoliko slabo oboroženih roparjev, pa žandarmi jih skerbno zasledujejo in love, tako da jih je vsak dan manj.

Franciskanarji v Peštu si prizadevajo od vlade zadovoljenje zadobiti, da bi ljudske šole napravili. Mnogo prebivavcev Pešte se je podpisalo v ta namen. Tudi tirjajo, da bi se jim poslopja, ki so jim bile vzete, nazaj dale.

(Graz. Ztg.)

* V Peštu hočejo vediti, da bo vojvoda Haynau vojaško poveljstvo na Českem, grof Gyulaj pa na Ogerskem in Sedmograškem prevzel. Kaj de je na tem resničniga, se ne ve, toliko pa je gotovo, da se vedno govori od neke premembe vojaških poveljnikov.

* V Madjar Hirlap se piše iz Pariza, da sta spet dva Madjara Aleksander Teleki in Gregor Bethlen v London prišla. Nekteri se spet v Ameriko hočejo podati.

Tuje dežele.

Bosna. Pisma iz Bosne naznanijo, da je tamošnja vstaja že zelo ponehala; samo v Bihaću je še nekoliko vstajnikov pod poveljstvom Ale Kedića. Tudi so se že pričele pogodbe z vezirjem v Travniku in upa se, da se bo ta reč brez kervi poravnala.

Rusovska. Iz Warsave se piše 28. aprila, da je vojskovodja knez Paskievič 27. popoldne iz Petrograda tje prišel.

De se bo cesar iz Petrograda podal, je že sklenjeno. Prišel bo 22/10 maja v Ivangorod, kjer bo vojake in terdnjavo pregledal, in po noči ali pa drugo jutro v Warsavo prišel.

* Iz Kališa pridši kupec pravi, da je tam toliko vojakov, da ne morejo vsi v hišah stanovati, ampak mnogo jih je s konji vred noč in dan pod milim nebom.

Laška. Sardinia. Iz Turina se v „Reichszeitung“ od 24. aprila piše: Tukajšnji nadškof gospod Franconi je to noč iz mesta in iz sardinskih dežel potegnil. Zdi se, da se je na laško cesto podal, ker ga ta naj popred na mejo pripelje. Ako se prelat ni na drugo pot podal, je

gotovo že v Lombardii. Tukaj je občno mnenje, da gre v Rim k svetimu Očetu; mogoče je pa tudi, da se bo najpred v Verono podal in se pri vojskovodju Radeckymu s potnimi listi preskerbel.

Mnogo vzrokov se zamore človek misliti, ki so nadškofa k temu napeljali. Za gotovo vam zamorem sledeče povedati:

Zadnji pastirski list je vam znan. Iz začetka smo mislili, da je bil na povelje papeža izdan; to pa ni bilo res. Nadškof sam ga je fajmoštram poslal, v katerem jim je zapovedal vsakbart nadškofijski ordinariat popred prašati, kakor bodo sikardiško postavo dopolnili. List je bil pisan 18. aprila, pa še le 21. izdan. Vlada, ali prav za prav tiste osebe, ki imajo pri vladi veliko moč, so v listu poziv na punt zapazili. „Armonia“, ki ga je 22. aprila natisnila, ni smela na svitlo priti. Potem so nadškofovo poslopje Karabinarji obstopili, ga natanjko preiskali, in vse iztise pastirskiga lista pobrali. Iztisi, ki so bili že razposlani, so se fajmoštram v žagradih jemali. Tako imenovano ljudstvo al bolj prav sirova druhal, ki je bila plačana, je tulila pri nadškofovem poslopju in po ulicah okrog, in bati se je bilo hude vihere. Nadškof pa se je branil, ko so mu pastirski list vzeli, takimu ravnanju, pa moral je sili jenjati. Minister notrajnih zadev se je k njemu podal in mu je svetoval, mesto zapustiti. Prelat pa ga ni hotel vbogati, in je rekel, da hoče po svoji vesti ravnati. On ne odstopi od svoje pravice, naj se zgodi, kar hoče.

Včeraj so vsi demagogiški časopisi zoper njega hudo govorili in od vlade tirjali, da naj ga pred sodbo pokliče in zapre. „Opinione“ je clo na Avstrijo kazala, ki je tudi na Ogerskem škofo zaperla, ker so se puntali; se ve de med njim in med ogerskimi škofi ni razložka storila.

O pondelik zjutraj je minister Siccardi starašinstvu obe naslednje postave zoper cerkev, od katerih se že več časa nič ni govorilo, naznanil. Med tem so pa poslopje nadškofa z stražo previdili, tako, da je bil tako rekoč doma zapert, dokler ni gosposka čez njega razsodbe storila. Včeraj zjutraj je minister notrajnih zadev škofu pismeno svetoval, da naj mesto zapusti, in je rekel, da se vlada boji, ker nima toliko moči, da bi ga zamogla braniti. Nadškof pa je pri svoji besedi ostal in odgovoril, da je vsake nesreče, ki ga bo zadela, vlada kriva. Včeraj na večer so sklenili, prelata v preiskovanje vzeti. On pa je še tisto noč pobegnil. Mesto je sedaj mirno. Prijatli reda nadškofu prav dajo; prijatli nemira se pa bahajo, da so nadškofa pregnali. Starašinstvo še do zdaj ni nič posvetovalo od poslednjih sikardiških postav.

Nekdajni francoski minister, gospod od Falloux, je Sikardi-u rekel: da ima sardinska vlada prav, ako postavo očitno naznani, al zelo slabo je storila, da se ni popred z papežam v teh rečeh pogovorila, ker bi bila potem po diplomatski poti veči pravico zadobila in svetimu Očetu bi se ne bila zamerila, kar je zelo nevarno, posebno v današnjih časih.

Piemontežki časopisi od 4. marca pa nič ne pripovedujejo, da bi bil nadškof iz Turina pobegnil. „Opinione“ pravi, da so ga zavolj znana razglasa pred sodbo poklicali; to naznanilo se pa z poprejšnjimi ne vjema.

Turška. V „Wanderer“ se piše: Velik nemir se je v Kurdistanu vnel. Ta dežela, ki ima dva miliona prebivavcev, ki so kakor pravijo, slovanskiga rodu, je bila razdeljena med samooblastnike, ki so se vedno med sabo bojevali; zdaj so si jih Turki podvergli, zdaj so se spet oprostili, in le malokdaj so naložene davke plačali. Nazadnje so se Turki namenili zoper te rodove z vso močjo na noge stopiti. Koli-korkrat je otomanska armada kakiga kneza teh rodov premagala, ga je odstavila in z turškim nadomestila. Samo v okrajni Sulemanii, ker je

zdaj nemir vstal, so Turki prejšnjega vladarja pustili. Vendar pa so te dežele še veliko neodvisnost od turške vlade obdržale. Zdaj je bil pa tudi knez iz Sulemanija Abdahah paša odstavljen in en Turk Izmail paša je prišel na njegovo mesto. Komej pa on pride, se zoper njega spuntajo in ga z vojsko vred nazaj zapode.

* Iz Bukaresta se piše, da se tam vojaki za turško armado z naj boljšim izidom nabirajo. Mladenci vsih stanov skup vrejo. Kdor se je bolj izobrazil, mu obljubijo, ga za častnika postaviti.

Podonavske knezovine. General Lüders bi bil imel Bukarest 6. aprila zapustiti, ker mu je pa berzotek iz Petrograda povelje prinesel, se naglo v Bukarest podati, se je 22. aprila tje podal.

Španska. „V Reichszeitg.“ se piše: Kralj don Francisco, je kraljici zagotovil, da jo bo zapustil in se v Aranjuez podal, ako ministerstva Narvaez ne spusti. Djal je, da ne more daleč gledati nasprotnost krone zoper ministerstvo. Kraljica si je zastoj prizadevala, ga prepričati, kako nespametno in nevarno bi bilo ministerstvu zdaj slovo dati, katero je za državo in občinski red in mir toliko storilo.

Kralj pa se ni dal premakniti in je tirjal, da mora ministerstvo odstopiti. Kraljica tedaj pokliče generala Narvaez in mu je naznanila, da ne bo nikdar pripustila, naj ljudje govore, kar hočejo, ministerstva spustiti, v kateriga polno zaupanje stavi. Ona je tedaj generalu povelju dala tako ravnati, da bo kralja prepričal, da ni tako, kakor on misli.

O polnoči pokliče general Narvaez ministerstvo; po svetovanje je do 3 zjutraj terpelo. Ne ve se, kaj so sklenili; al na jutro so bile straže pri vratih kraljevega poslopja, ravno tako tudi pri spavnici in predizbi kralja. Kralj je bil v svojih sobah zapert. Ob dveh popoldne pride Kristina v poslopje. General Narvaez se je z njo dolgo pogovarjal. Pravijo, da so ministri kralja na jutro obiskali; vse sorte se pripoveduje, pravijo, da bodo kralja v Segovio poslali.

Drugi dan potem se je ministerstvo posvetovalo, pri katerem je bila kraljica Izabela in Kristina. Kralja so večkrat povabili zraven priti, al on ni hotel vbogati. Torej gre Kristina k njemu in se z njim dolgo pogovarja, ki ga je tudi napravila, da se je k posvetovanju prišel.

Minister je potem naznanil, da je vse, kar se je kralju naznanilo, le obrekovavstvo.

Kralj je tudi sposnal, da so ga zmotili, in djal, da mu je žal, da se je to zgodilo. On je potem posamezne ministre pohvalil in predsedniku generalu Narvaezu roko stisnil.

Razne naznanila.

— Po noči med saboto in nedeljo 4. in 5. tega mesca je v Klečah pod Ljubljano 14 hiš pogorelo.

— Praga 29. maj. Travnja. Zoper doktor Augustin Smetana s prižnic bran razglas njegoviga izverženja iz katoliške cerkve se tako glasi:

Franc Guilielm Tippman, iz božje in svetiga apostolskiga sedeža milosti škof v Satali in part. kapitelski general-vikar, sporoči častiti duhovšini in vsim vernim pražke nadškofije pozdravilo in mir v Gospodu.

Med tem, da še zmeraj, častiti duhovni bratje in preljubi verniki! zavoljo izpraznjeniga nadškofijskiga sedeža žalujemo, je pustil Gospod po svojih nezapopadljivih sodbah še drugo obžalovanja vredno prigodbo priti, katero vam naznaniti je naša britka dolžnost. Augustin Smetana, ki je bil 15. rožniga Cveta 1814 od katoliških starišev rojen, na svoje prošnje v viteški križanski red z rudečo zvezdo vzeti, po slovesnih obljubah, ki jih je 29. Kozoperska

1835 v farni in redovni cerkvi svetiga Frančiška storil, temu redu kakor ud za njegove žive dni prištet, in po dokončanih bogoslovskih šolah na predkaz redovniga predstojništva 6. velk. Serpana 1837 v duhovna posvečen, in kateri se je, kakor je sam obstal, učenosti svojiga poklica preslabo in le poverhno naučil, nasproti pa se branju kersanstvu nasprotnih bukev in pisem vdal, si je vedil v letu 1848 kakor učenški namestnik na pražkem gornjem gimnazii dovoljenje zadobiti zunaj redovne hiše stanovati. Od tega časa so se njegovi cerkvi sovražni nameni v njegovih govorih in delih vedno očitniši kazali, posebno takrat ko je bil vredovavec očitniga časnalista. To je bilo njegovo redovno predstojništvo naklonilo zašliga brata s pismom od 30. Prosenca, 9. in 23. Svečana tega leta poklicati, da naj se v redovno hišo verne, in tam z resnobnim učenjem v učenostih svojiga poklica zamujen poduk v katoliških resnicah zadonosti in se prepričati, da ni v nikomur drugem zveličanja, kakor v Jezusu Kristusu. (Apost. dj. 4, 12.)

— Ali v svoji preslepljeni prevzetnosti je na ravnost odgovoril, da on za naprej ne more več ne ud tega reda, ne duhoven katoliške cerkve ostati. Če je že ta njegov izrek mene in cel kapitelski konzistorij pretresel, je s tem več verno sočutje moglo zaboleti, da se je imenovani redovni duhovnik prederznil katoliško vero, ktera se je v razpadanju in razrušenji človeških nauk kakor edina nerazdrtljiva resnica tako svetlo poterdila, in ktera je milijonam vernikov nar dražje blago, v časnem listu, ki ga je on vredoval kakor neobdržljivo imenoval, in ob enem svoj odstop iz reda in iz duhovskega stanu očitno na znanje dal. To očitno pohujšanje je meni in kapitelskemu konzistoriju dolžnost naložilo odpadnika po cerkvenih postavah njegovih prisežnih obljub in duhovnih dolžnost opomniti in ga resnobno in po očetovsko posvariti, da naj se v odločenem času v redovno hišo verne, in si z resničnim učenjem in z serčno molitvijo prizadeva zgubljeno gnado vere spet zadobiti. Ob enem je bilo častnemu redovnemu predstojništvu naročeno skesaniga povernjenca z bratovsko ljubeznijo sprejeti. Ker pa vse od matrne ljubezni naše svete cerkve podane sredstva podučjenja in opominjanja nič niso zdale, se po daljših zakonih svete cerkve in po posvetvanju s prečastitim in vselej zvestim metropolitanskim kapitelnam vidimo žalostno prisiljene zoper tega nesrečniga redovniga duhovna cerkveno pregnanstvo izreči. — Potem takem oznanimo z serčno žalostjo imenovaniga redovniga duhovna Augustina Smetana očitno in pred obličjem vsih zvestih vernikov kakor prisegolomniga in odpadeniga sina katoliške cerkve, mu vzamemo vso oblast, ki jo je po svetih žegnih in po škofijskem pooblastenji dosegel, in ga izveržemo iz občine naše katoliške cerkve, v imenu trojediniga Boga Očeta, Sina in svetiga Duha. Amen.

V sledu tega prepovemo vsim duhovnam te nadškofije večkrat imenovaniga doktorja Augustina Smetana v kako katoliško cerkev v delenje ali prejemanje svetih zakramentov pripustiti; vas pa, katoliške verne, svarimo v imenu Kristusovem pred njegovimi besedami ali pismi, ter vas opomnimo, da se ne daste zmotiti zavoljo tega daniga pohujšanja, temuč da se toliko bolj unemate resnično in zvesto resnico naše svete vere premisliti. Naj hrume divji valovi dogodkov časa zoper cerkev Jezusovo; ona se nima nič bati, Petrov čoln se ne bo na nobeni skali razletel, se ne bo potopil, zakaj „njegova jambora“, kakor pravi sv. Ambrož (lib. de Salomone c. 4.) „je kriš, na katerem je bil Jezus Kristus povzdignjen, na njegovem krovu sedi Bog Oče kakor kermar, njegove jadra suče in vlada sveti Duh, kateri

ga skoz vse struge časa v varno zavetje pelje“. Kaj nas bo torej moglo ločiti od katoliške cerkve, katero je Bog za vekomej postavil, in jo je z svojo vsigamogočno pomočjo skoz vse stoletja kakor pravo cerkev Jezusa Kristusa poveljeval? Kje drugje, kakor pri njej hočemo resnico v spoznanji božjem za svojiga duha, varni mir v viharjih sveta za svoje serce, očetje in milost za svojo dušo v nastopajočem potopu najti. Tedej bodite terdni v Gospodu, in v moči njegove krepkosti. *Oblecite orožje božje, da bote mogli prestati zapeljevanje v teh hudih dneh*, (Efes. 6, 4.), da bote stanoviti v veri, neomajani v upanji, sadonosni v ljubezni, bogati del popolnamosti, za se in za svoje naslednike deležni neprecenljive gnade do konca življenja udje prave Kristusove cerkve in otroci katoliške cerkve biti, v njej zveličanje svojih duš doseči, v katero ste brez svojiga zaslužjenja poklicani. Zraven tega, ljubljani v Kristusu! bodi daleč od nas, da bi mu, ki je v svoji nečimerni modrosti tako globoko padel, od ljubeznipolne vere zapovedano usmiljenje odtegnili, veliko bolj prosimo zanj Očeta usmiljenja, *kteri noče smerti grešnikov, temuč da se spokori in živi* (Ezech. 33, 11.), da ga luč milosti in gnade k veri v naročje naše zveličavne cerkve nazaj pripelje, iz ktere se je v svoje pogubljenje ločil. Amen. Praga, v praznik našiga svetiga deželnega patrona Adalberta 1850. Franc Guilielm Tippman, škof v Satali in kapitularski general-vikar.

(C. Bl. a. B.)

— Dr. Smetana se bo v Tübingen podal.

— V Zagrebu sedaj živi slavní madjarski pisatelj gospod Török. Namenil se je ogersko zgodovino zadnjih dveh let popisati; za tega voljo hodi iz mesta v mesto in zbira resnične dogodbe, da bo zamogel zgodovino obširno in resnično popisati. On je eden tistih redkih mož, ki je že davno konec nesrečniga madjariziranja pregledal in prerokoval, nobeden mu ni verjel. Od tod se bo podal v Karlovec in Reko.

— Malo mesto Stagno ne stoji več. Malo hiš, ki so še po prvem potresu ostale, je pozneje na kup padlo. Kmalu po potresu je začela neka žveplena tekočina iz zemlje izvirati, od ktere popred nobeniga sledu ni bilo.

— V Pragi se je kolera z noviga prikazala; pretečen teden jih je 12 na ti bolezní umerlo.

— Pred nekterimi dnevi je v Lerchenfeldu en berač umerl, ki je za 4000 gld. dvajsete in za 600 gld. šestice in družiga drobiža zapustil. — Dobro in prav bi bilo zares, kar je bilo že večkrat posebno v „Novicah“ opomeno, da bi vsaka soseska svoje berače preskerbela, ker bi se potem takim goljufam v okom prišlo, ker bi se s tem ne pomanjšalo samo število beračev, ampak tudi marsikaka tatvina in druga nesreča bi se odvernila. Naj srenje te reči, ko bodo v djanje stopile, v nemar ne puste. Gotovo bi ne bilo napačno, ako bi vsaka srenja hišo za uboge napravila in na lastne stroške preskerbela. Menimo, da bi to soseske manj težko stalo, ker bi berači potem ne postopali od hiše do hiše, bi ne mudili ljudi pri delu in bi tudi — sami delali in si kaj zaslužili.

— Dragotin Havliček naznani, da bo začel z začetkom mesca maja v Kutni Gori političk časopis pod naslovom „Slovan“ izdajati. Izhajal bo vsak teden dvakrat po dve poli. Prejšnim naročnikom bo ta časopis namesti „Nar. Nov.“ pošiljal, ker so naročivne denarje v njegovih rokah pustili.

— Ces. kralj. koncipist ministerstva kupčije je 2. maja kakor general konzul v Hamborg odšel.

— Sliši se, da se bo železnica od Prage v Lobkovic 20. maja ali do 1. junija gotovo odperla.

Odgovorni vrednik: *B. Potocnik*. — Založnik in tiskar *Jožef Blaznik*.